

Силабус курсу

Страхування

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Спеціальність - 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: 4 Семестр: 7

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.е.н, доцент **Галушак Валентина Володимирівна**

Контактна інформація

valyagal@ukr.net +38 (099)9093611

Опис дисципліни

Курс «Страхування» покликаний забезпечити здобуття студентами знань з теорії страхування та організації страхового ринку, а також з практики здійснення страхування юридичних та фізичних осіб. Формування в Україні ринкової економіки, розбудова її інфраструктури, створення дієвих механізмів господарювання для усіх суб'єктів ринку передбачає необхідність теоретичного з'ясування суті страхової діяльності, пошуку нових методів захисту та відшкодування втрат як фізичним, так і юридичним особам. Зростання ризику у всіх сферах людського життя та господарської діяльності обумовлює необхідність захисту громадян від можливих втрат та розподілу збитків серед широкого загалу. Саме страхування дозволяє створити замкнуту систему для компенсації збитків від негативних природних та інших факторів у матеріальному виробництві. У процесі вивчення дисципліни студенти повинні вміти обирати оптимальну форму страхування; знати порядок посадових інструкцій страховиків; опанувати особливості організації та проведення страхування різних видів, техніку та методику оформлення необхідних документів; досліджувати законодавство та нормативні акти, котрі стосуються порядку організації та проведення страхування.

Структура курсу

Години (лек./ практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування	Розуміти необхідність страхового захисту суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Володіти системою знань про страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту та форми організації фондів страхового захисту. Аналізувати самострахування, його сутність, межі доцільного застосування та джерела. Проводити аналіз етапів виникнення та розвитку страхування. Визначати сутність страхування та його місце в системі економічних категорій. Розуміти функції страхування, принципи страхування. Обґрунтовувати роль страхування в економії коштів, активізації бізнесу, збільшенні обсягів інвестицій.	Питання, тести
2/2	Тема 2. Класифікація страхування	Володіти системою знань про класифікацію у страхуванні, її наукове та практичне призначення. Визначати класифікацію страхування за об'єктами.	Реферати,

		Орієнтуватися в галузях страхування: майнове, особове та страхування відповідальності. Аналізувати види страхування. Розуміти класифікацію за родом небезпеки: страхування фінансово-кредитних, транспортних, с/г, вогневих та інших ризиків; класифікацію за формами здійснення; класифікація за статусом страхувальника; класифікацію за спеціалізацією страховика.	питання
2/2	Тема 3. Управління страховими ризиками	Розуміти поняття ризику та його основні характеристики. Визначати місце ризику у страхуванні. Управління ризиком. Володіти знаннями про роль ризик-менеджменту у встановленні та визначенні методів впливу на ризик. Проводити порівняльну характеристику основних видів ризику. Визначати та аналізувати суб'єктивні та об'єктивні ризики; матеріальні та нематеріальні ризики; чисті та спекулятивні ризики; спеціальні ризики. Давати оцінку ризику та визначати доцільність його страхування.	Питання, тести, задачі
2/2	Тема 4. Загальна характеристик а страхового ринку та його інфраструктури	Володіти системою знань про страховий ринок: сутність, основні види та елементи. Визначати страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків та страхувальників. Проводити порівняльну характеристику суб'єктів страхового ринку. Визначати роль посередників (страхових агентів та страхових брокерів) у здійсненні страхової діяльності. Аналізувати основні етапи розвитку страхового ринку в Україні. розуміти сутність та завдання маркетингу в страхуванні.	Реферати, презентації
2/2	Тема 5. Страхова організація як частина економічної системи	Орієнтуватися в організаційних формах страховика. Розуміти порядок створення, функціонування та ліквідацію страхових компаній. Проводити аналіз спеціалізації страховиків та умов залучення іноземних інвесторів до створення страховиків. Характеризувати ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Визначати структуру страхових компаній.	Питання, тести, презентації
2/2	Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	Володіти знаннями про необхідність та значення державного регулювання страхової діяльності. Знати правові основи державного регулювання страхової діяльності в Україні та шляхи їх наближення до міжнародних стандартів. Орієнтуватися у органах нагляду за страховою діяльністю в Україні, знати їх права та функції. Знати як відбувається реєстрація, ліцензування страховиків та контроль за їхньою діяльністю.	Питання, тести, задачі
4/4	Тема 7. Особливості здійснення особистого страхування	Знати основні підгалузі особового страхування: від нещасних випадків, страхування життя, медичне страхування. Визначати ризикові та нагромаджувальні види особового страхування. Орієнтуватися в обов'язкових видах страхування від нещасних випадків і професійних захворювань; обов'язковому страхуванні життя і здоров'я окремих категорій державних службовців та посадових осіб; обов'язковому страхуванні від нещасних випадків на транспорті.	Реферати, питання

		Володіти системою знань про медичне страхування, його суб'єктів та об'єкти. Розуміти принципи організації та умови проведення обов'язкового медичного страхування та особливості здійснення добровільного медичного страхування.	
4/4	Тема 8. Особливості здійснення майнового страхування	Володіти знаннями про страхування майна громадян: будівель і споруд, домашніх тварин, домашнього та іншого майна. Знати як відбувається страхування транспортних засобів: автомобільного, морського, авіаційного транспорту та страхування вантажів. Розуміти як здійснюється страхування майна юридичних осіб. Орієнтуватися у страхуванні технічних ризиків. Усвідомити особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур, тварин, будівель та іншого майна.	Питання, тести
2/2	Тема 9. Страхування відповідальності	Розуміти систему страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Орієнтуватися у роботі Моторного (транспортного) страхового бюро України та його функціях. Володіти знаннями про Міжнародну систему «Зелена картка». Знати як відбувається страхування відповідальності боржника за неповернення кредитів, страхування депозитів. Знати механізми страхування відповідальності роботодавців за безпечні умови праці та страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Розуміти схеми здійснення страхування професійної відповідальності та страхування за забруднення довкілля.	Реферати, презентації
2/2	Тема 10. Співстрахування та перестраховування	Володіти системою знань про необхідність та сутність перестраховування. Орієнтуватися у суб'єктах перестраховування. Розуміти законодавчі вимоги щодо здійснення перестраховальних операцій. Розкривати методи проведення перестраховування. Проводити порівняльний аналіз методів перестраховування. Знати форми проведення перестраховальних операцій. Аналізувати пропорційне перестраховування та непропорційне перестраховування на базі договорів ексцедента збитку та ексцедента збитковості. Розуміти механізм здійснення співстрахування та його застосування.	Питання, задачі
4/4	Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика	Розуміти склад доходів страховика: доходи від страхової діяльності, доходи від інвестування тимчасово вільних коштів, інші доходи. Аналізувати зароблені страхові премії та порядок їх визначення. Визначати доходи від інвестування тимчасово вільних коштів та їх різновидності. Орієнтуватися у витратах страховика: їхньому складі та економічному змісті. Володіти знаннями про собівартість страхової послуги та виплату страхових сум та страхового відшкодування. Аналізувати витрати на утримання страхової організації. Володіти системою знань про прибуток страховика. Визначати прибуток від	Питання, тести, реферати

		страхової діяльності. Розуміти порядок розрахунку прибутку від інвестиційної діяльності. Знати як оподатковуються прибутки страховика: отримані від страхової діяльності при страхуванні життя та при ризикових видах страхування; отримані від інвестиційних та інших операцій. Орієнтуватися у розподілі решти прибутку після оподаткування.	
2/2	Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії	Володіти системою знань про економічний зміст та значення фінансової надійності страхової компанії. Розуміти як формується збалансований страховий портфель – основа забезпечення фінансової стійкості страхових операцій. Визначати платоспроможність страховика та умови її забезпечення. Аналізувати власні кошти страховика, технічні резерви та їх склад. Визначати показники платоспроможності, фактичний та нормативний запас платоспроможності, знати порядок їх обчислення.	Питання, тести, задачі

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій. Дніпро : Пороги, 2019. 198 с.
2. Березька К., Кнейслер О., Спасів Н., Кулина Г. Інформаційна технологія прогнозування фінансових результатів страхових компаній. *Ukrainian Journal of Information Technology*. 2021. Vol. 3. No 2. P. 87-93.
3. Галушак В.В., Галушак В.О. Особливості розвитку страхового маркетингу в Україні. *Вісник Одеського національного університету. Серія: економіка*. 2019. Том 24. Вип. 1. С. 104-108.
4. Галушак В.В. Перспективи розвитку екологічного страхування в Україні: *монографія/за наук. ред. канд. екон. наук, доц. Н.С. Кульчицької*. Чортків: ТНЕУ, 2019. С. 112-123.
5. Галушак В.В. Інновації як фактор підвищення ефективності страхової діяльності. *Причорноморські економічні студії. Науковий журнал*. Випуск 46. Частина 2. 2019. С. 53-58
URL: http://bses.in.ua/journals/2019/46_2_2019.pdf
6. Галушак В.В. Особливості страхування екологічного ризику в Україні. *Науковий вісник УНУ. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Випуск 30. 2020. С. 36-40 URL: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/30_2020ua/9.pdf
7. Галушак В.В. Основи успішної реалізації реінжинірингу страхової компанії. *Бізнес-навігатор. Науково-виробничий журнал*. Випуск 3 (59). 2020. Частина 1. Видавничий дім «Гельветика» 2020. С. 125-131. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2020/59_2020/59_2020.pdf
8. Halushchak V.V. Ecological insurance as an economic tool for environmental safety. *Міжнародна науково-практична конференція: Менеджмент, аудит та фінанси: стан, проблеми та науково-економічний розвиток*. (м. Дніпро, 23 травня 2020 р.). Дніпро: НО «Перспектива», 2020. С.76-79. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/38991>
9. Галушак В.В. The main aspects of business process reengineering of an insurance company. *Науковий журнал «Економічні студії»*. Львів: Львівська економічна фундація. Вип. 4 (34). 2021. С.16-22. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27633.pdf>
10. Гузела І. Моделювання сценаріїв оподаткування результатів діяльності страховиків України. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (68). С. 101-114. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/44427/1/%D0%93%D0%A3%D0%97%D0%95%D0%9B%D0%90.PDF>
11. Журавка О., Бухтіарова А., Пахненко О. Страхування. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
12. Качула С., Лисяк Л., Ляшевський Я. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній (АК “Страхова група “ТАС”). *Агросвіт*. 2021. № 1-2. С.12-19.

13. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journa/article/view/471/453>.
14. Кнейслер О. В., Шупа Л. З. Медичне страхування в Україні: реалії функціонування та перспективи розвитку : *монографія / За ред. О. В. Кнейслер*. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 192 с.
15. Кривицька О. Р. Аналіз діяльності суб'єктів ринку страхування життя : монографія. Острого : Нац. ун-т «Остроз. акад.», 2019. 359 с.
16. Куцик П. О., Сороківський В. М., Кузьма Х. В. Статистичні підходи до оцінювання величини фінансових ресурсів страхових компаній. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. № 66. С. 5-9. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1072/1014>.
17. Мельник Т. А., Сибірцев В.В. Страхування: навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.
18. Плиса В. Й. Страхування : підручн. 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ: Каравела, 2019. 512 с.
19. Про страхування : Закон України від 18.11 2021 р. № 1909-IX. Верховна Рада України. Поточна редакція від 20.06.2024. Підстава-3720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
20. Прокопчук О. Т., Цимбалюк Ю. А., Мельник К. М. Інвестиційна діяльність страхових організацій в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 16. С. 5-12.
21. Соловей А. О. Актуальне питання запровадження в Україні медичного страхування: теоретико-правовий аспект. *Наше право*. 2019. № 2. С. 39-42.
22. Сосновська О. О. Страхування. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
23. Страхування : навч. посіб. / Т. Є. Терещенко, Л. О. Заволока, О. Б. Пономарьова; Ун-т мит. справи та фінансів. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.
24. Татарин Н. Б., Підручняк К. П. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 5 (105). С. 30-35. URL: <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4771>
25. Уралова Ю. П. Господарсько-правове регулювання посередницької діяльності у сфері страхування : монографія / Донец. нац. ун-т ім. В.Стуса. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 163 с.
26. Шкурко В. Сектор перестраховання у фінансовій системі. *Scientia-fructuosa*. 2022. № 3. С. 93-102. URL: <http://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/485/421>
27. Aleskerova Yu., Rachok V. Analysis of the insurance company's financial status assessment. *The scientific heritage*. 2020. № 43. С. 3-11.
28. Balasubramanian R., Libarikian A., McElhane D. (2021). Insurance 2030 – the impact of AI on the future of insurance. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financialservices/our-insights/insurance-2030-the-impact-of-ai-on-the-future-of-insurance>.
29. Bellando J.-L. Assessing the financial health of insurance under takings to protect the insured from the risk stow high these firm sare exposed: Solvency rules. URL: <https://www.oecd.org/finance/insurance/1857594.pdf>.
30. Eling M., Lehmann M. (2018). The Impact of Digitalization on the Insurance Value Chain and the Insurability of Risks. *Geneva Pap Risk Insur Issues Pract* 43. P. 359–396.
31. Kuzieva N. R., Ashurova N. B., Ollokulova F. M. (2020). Business processes in the insurance system and their features. *International Journal of Advanced Science and Technology*. Vol 29. №7. pp. 7908-7913. URL: <https://tsue.scienceweb.uz/index.php/archive/article/view/2888/2015>

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Страхування» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання тренінгового завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Страховання» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 6 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-6 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 6 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 7-12 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Тренінг – макс. 100 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі) – по 30 балів, макс. 60 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)